

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

จัดทำโดย นางสาว อุ่มเย็น
ตำแหน่ง นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
สังกัด โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๙
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐

๑. ชื่อเรื่อง การพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

๒. หลักการและเหตุผล

วัยรุ่นเป็นกลุ่มประชากรที่มีจำนวนมากถึงหนึ่งในสี่ของประชากรไทยและประชากรโลก เป็นวัยที่ร่างกายเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและแข็งแรง แต่พัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์และสังคมยังเจริญเติบโตไม่ทัน ประกอบกับสิ่งแวดล้อม สังคม และการสื่อสารทางเทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็วมาก ทำให้การดำรงตนอยู่ในสังคมของวัยรุ่นเกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อวัยรุ่น ครอบครัว และสังคม เช่น ติดเกมส์ ติดยาเสพติด ติดโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และที่สำคัญปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ปัจจุบันวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้นอายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ส่งผลให้ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปี

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาสำคัญในด้านสุขภาพอนามัยของมารดาและทารก รวมทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่มีอัตราการเกิดของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสูงเพิ่มมากขึ้น การตั้งครรภ์วัยรุ่นจึงเป็นภาวะวิกฤติที่วัยรุ่นต้องเผชิญและมีผลกระทบมากมาย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ อารมณ์และสังคม รวมทั้งวัยรุ่นยังไม่พร้อมที่จะมีบุตร เป็นวัยที่กำลังสร้างและพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศ ต้องการมีอนาคตประสบความสำเร็จ แต่การตั้งครรภ์เป็นภาวะวิกฤติที่มารดาวัยรุ่นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิต ต้องมาทำหน้าที่เป็นมารดา รับผิดชอบอีกชีวิตหนึ่ง ทำให้พัฒนาการของวัยรุ่นหยุดชะงัก หรือช้าลง บางคนต้องออกจากโรงเรียน แยกจากเพื่อนวัยเดียวกัน เกิดความขัดแย้ง เครียด ไม่พร้อมต่อการตั้งครรภ์ ความกดดันจากสังคมส่งผลกระทบทางด้านร่างกายและจิตใจ

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องที่ป้องกันได้ แต่วัยรุ่นจำนวนมากยังเข้าไม่ถึงข้อมูลและบริการด้านเพศทำให้วัยรุ่นขาดความรู้และทักษะการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้เพศศึกษาอย่างต่อเนื่อง ขาดความเข้าใจเรื่องการคุมกำเนิดอย่างถูกวิธี ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองเมื่ออยู่กับเพศตรงข้าม ถูกกระตุ้นอารมณ์เพศจากสื่อทางลบ รวมทั้งการเข้าไม่ถึงบริการคุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่เป็นสถานการณ์และมีแนวโน้มขณะนี้น่าเป็นห่วง ประเทศไทยมีอัตราการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสูงที่สุดในเอเชีย และเป็นอันดับที่ ๒ ของโลก จากสถิติของกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข พบว่าอัตราการตั้งครรภ์ในแม่ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีมากถึงร้อยละ ๑๔.๗ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่จะต้องไม่เกินร้อยละ ๑๐ อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นลดลงจาก ๑๘-๑๙ ปี เป็นประมาณ ๑๕-๑๖ ปี (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, ๒๕๓๙: กรมอนามัย, ๒๕๕๒) แม้ว่าจะมีการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ปี ๒๕๕๓ มีประมาณร้อยละ ๕๐ ของวัยรุ่นที่มีการใช้ถุงยางอนามัย ผลกระทบประการสำคัญที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น นอกจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ คือ การตั้งครรภ์ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลจากสำนักทะเบียนราษฎรกระทรวงมหาดไทย ที่พบว่าแม่คลอดบุตรอายุ ๑๐-๑๙ ปี เพิ่มจากร้อยละ ๑๓.๙ ในปี ๒๕๔๗ เป็นร้อยละ ๑๖.๒ ในปี ๒๕๕๓ และเมื่อเปรียบเทียบอัตราการตั้งครรภ์ของหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปี ประชากรหญิงอายุ ๑๕-๑๙ ปี ๑,๐๐๐ คน ก็พบแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากอัตรา ๕๕.๐ ในปี ๒๕๔๘ เป็นอัตรา ๕๖.๑ ในปี ๒๕๕๓ (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ ๒๕๕๔)

จากการให้การดูแลมารดาตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ของโรงพยาบาลลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ในปี ๒๕๕๗ หญิงฝากครรภ์ทั้งหมดจำนวน ๗๘๖ ราย พบว่าเป็นการตั้งครรภ์วัยรุ่น จำนวน ๑๘๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘ ในปี ๒๕๕๘ จำนวนหญิงฝากครรภ์ทั้งหมดจำนวน ๗๒๔ ราย พบว่าเป็นการตั้งครรภ์วัยรุ่น จำนวน ๑๘๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗ และในปี ๒๕๕๙ จำนวนหญิงฝากครรภ์ทั้งหมดจำนวน ๘๒๖ ราย พบว่าเป็นการตั้งครรภ์วัยรุ่น จำนวน ๑๔๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑ จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นตั้งครรภ์มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับส่วนกับมารดาวัยเจริญพันธุ์ และยิ่งสูงกว่ามาตรฐานขององค์การอนามัยโลกกำหนด

การให้บริการแก่วัยรุ่นตั้งครรภ์ของโรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน ยังเน้นให้บริการแบบตั้งรับมีคลินิกให้บริการวัยรุ่นอย่างเป็นมิตร และจะเน้นให้บริการเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์แล้ว มารับบริการฝากครรภ์ มีการติดตามอย่างต่อเนื่อง ให้บริการปรึกษาแก่วัยรุ่นและครอบครัวที่ประสบปัญหาการตั้งครรภ์แล้ว ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของวัยรุ่นเท่านั้นที่เข้าถึงการรับบริการที่หน่วยงานทางสาธารณสุขให้บริการ แต่ยังคงมีวัยรุ่นอีกจำนวนมากที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและยังเข้าไม่ถึงบริการปรึกษาเพื่อป้องกันปัญหา ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดในการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ คือการหยุดพักการเรียนและการออกจากโรงเรียน ซึ่งมีมากถึงร้อยละ ๒๗.๕๓ ปัญหาความไม่พร้อมในการเลี้ยงดูบุตร นอกจากนี้ยังพบปัญหาการติดเชื้อ HIV ในกลุ่มเป้าหมายอีกด้วย

ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ควรจะได้รับการแก้ไข และดูแลอย่างเหมาะสม โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งตัววัยรุ่น ครอบครัว ครูอาจารย์ บุคลากรทางการแพทย์รวมทั้งองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นโรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบด้านสาธารณสุข ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพของวัยรุ่น และเพื่อการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๒๐ ปี โดยมีแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนากรุงเทพมหานคร ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ มหานครสำหรับทุกคน ประเด็นยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ / พิกุล/ด้อยโอกาสได้รับการดูแลครบวงจร และได้เน้นด้านการคุ้มครองเด็ก และเพื่อปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้านสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.๒๕๕๙ โรงพยาบาลให้บริการวัยรุ่นตั้งครรภ์ ในสถานพยาบาลได้อย่างครอบคลุมโดยการให้บริการดูแลด้านสุขภาพ โดยแพทย์ พยาบาล ดูแลด้านสังคมโดยนักสังคมสงเคราะห์ และดูแลด้านจิตใจ โดยนักจิตวิทยา และทีมสหสาขาวิชาชีพ แต่ยังพบว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังไม่ได้ลดลง วัยรุ่นยังคงประสบกับปัญหาเหล่านี้ และจากการศึกษาข้อมูลจากการให้บริการปรึกษาแก่วัยรุ่นที่มารับบริการฝากครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์ของโรงพยาบาล พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นเกิดการตั้งครรภ์ คือ การไม่ได้คุมกำเนิด คุมกำเนิดแต่ไม่ต่อเนื่อง และไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิดที่ถูกต้อง บางคนไม่คิดว่าตัวเองจะตั้งครรภ์ และบางคนถูกข่มขืนกระทำชำเรา ขาดทักษะในการป้องกัน ดังนั้นการให้บริการแก่วัยรุ่นตั้งครรภ์แบบตั้งรับให้บริการเฉพาะในสถานพยาบาลคงจะไม่สามารถที่จะลดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นลงได้

ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรว่าจะต้องทำงานในลักษณะเชิงรุก เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถลดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นลงได้ แต่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติและแผนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งการจัดทำคู่มือแนวทางและหลักสูตรการสอนจะต้องมีวิทยากรผู้มีทักษะ ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดให้กับวัยรุ่นได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร มีบุคลากรทีมสหวิชาชีพ ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการจัดทำคู่มือแนวทางและการสอนให้ความรู้กับนักเรียนด้านการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ได้เป็นอย่างดี

กลุ่มนักเรียนที่พบว่าประสบกับปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมมากที่สุด คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และโรงเรียนที่พบว่ามี การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นน้อยๆ คือ โรงเรียนขยายโอกาสของกรุงเทพมหานคร ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันปัญหา ผู้ศึกษาเห็นสมควรที่จะจัดการอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจและเกิดความตระหนัก ในเรื่องการป้องกันปัญหาและการแก้ไข ปัญหา สามารถนำไปปรับใช้กับตนเองได้ และมีทักษะการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และภัยทางสังคมอื่น ๆ ตลอดจนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

๓.วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา วิธีการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและแนวทางการแก้ไข ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

๓.๒ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ และแนวทางที่ได้รับไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์

๔.เป้าหมาย

๑. จัดทำคู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรมเพื่อนำเนื้อหา วิธีการ และทักษะจากคู่มือแนวทางไปปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

๒. จัดกิจกรรมอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุทธาโกชน เขตลาดกระบัง จำนวน ๗๐ คน โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้จำนวน ๓ ครั้ง ๆ ละ ๓ ชั่วโมง ใช้ชั่วโมงกิจกรรมของนักเรียน

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

๕.๑ แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร (SWOT Analysis)

กระบวนการวิเคราะห์ SWOT เป็นวิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สถานะขององค์กรและกระบวนการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดอ่อน จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต และเพื่อช่วยให้การกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผนกลยุทธ์และดำเนินงานขององค์กรเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ

จุดแข็ง (Strengths) หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวกซึ่งองค์กรนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือการดำเนินงานภายในองค์กรทำได้

จุดอ่อน (Weakness) หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรเป็นลบและด้อยความสามารถ ซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ หรือการดำเนินงานภายในองค์กรทำได้ไม่ดี

โอกาส (Opportunities) หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ หรือสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กร

อุปสรรค (Threat) หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงานขององค์กรไม่ให้อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในองค์กรและภายนอกองค์กรดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาวิเคราะห์และพิจารณาถึงปัจจัยความสำเร็จในการจัดอบรมพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths) - ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ และสนับสนุนการทำงาน เพื่อพัฒนางานตามกลุ่มเป้าหมายนี้ - เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาล (HA) การให้บริการในองค์กร - มีบุคลากรทีมสหสาขาวิชาชีพที่มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพในการทำงานเป็นทีม - บุคลากรผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานด้านสังคมมี ศักยภาพและปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ - มีการทำงานแบบองค์รวมของทีมสหสาขา วิชาชีพภายในองค์กร - มีระบบการให้บริการและดูแลกลุ่มเป้าหมาย อย่างเป็นระบบและการติดตามอย่างต่อเนื่อง - ทีมสหวิชาชีพมีบทบาทรับผิดชอบในหน้าที่ อย่างชัดเจน มีการเชื่อมโยงภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ - มีการทำงานแบบยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง	จุดอ่อน (Weakness) - ขาดการทำงานในลักษณะเชิงรุก เพื่อป้องกัน ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น - ขาดการบูรณาการทำงานร่วมกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และขาดความร่วมมือในการ ดำเนินการในภาพรวม - บุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานในหน่วยงาน มาก มีผู้รับบริการหลากหลายกลุ่มเป้าหมายที่ ต้องให้บริการอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ทันกับความ ต้องการในภาวะวิกฤต
โอกาส (Opportunities) - นโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนทุก กลุ่มเป้าหมาย - มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์เพื่อ การพัฒนากรุงเทพมหานคร - มีพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.๒๕๕๙ - นโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	อุปสรรค (Threat) - จำนวนเด็กวัยรุ่นตั้งครรภ์ในพื้นที่ลาดกระบังยังมีจำนวนเพิ่มขึ้น - ไม่สามารถติดตามนักเรียนที่ประสบปัญหาต้อง ออกจากโรงเรียนได้ ให้เข้าถึงการบริการของ หน่วยงานได้ - มีการแพร่กระจายของสื่อที่ไม่เหมาะสม เด็ก และเยาวชนเข้าถึงสื่อได้ง่ายโดยขาดการ ควบคุมดูแลที่ถูกต้อง

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร (SWOT Analysis) พบว่า เมื่อพิจารณาจากจุดแข็ง หน่วยงานมีทีมสหวิชาชีพที่เข้มแข็ง มีการทำงานเป็นทีม มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการสนับสนุนการทำงาน ประกอบกับ โอกาสในการพัฒนาเอื้อต่อความสำเร็จต่อการทำงานลักษณะเชิงรุก ซึ่งเป็นจุดอ่อนของหน่วยงาน ด้วยปัจจัยสนับสนุนดังกล่าวเอื้อต่อการจัดอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จะเป็นพัฒนาการทำงานในลักษณะเชิงรุก เพื่อป้องกันปัญหาและลดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จะเป็นวิธีที่สามารถจะช่วยให้การแก้ปัญหาในจุดอ่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

๕.๒ แนวคิดตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

พ.ศ.๒๕๕๙

๕.๒.๑ สิ่งที่วัยรุ่นจะต้องได้รับจาก พ.ร.บ.นี้

- ๑) ทุกคนได้เรียนเพศศึกษาที่สอดคล้องกับวัยและนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง
- ๒) วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์สามารถเรียนต่อจนจบได้โดยไม่ต้องพักการเรียนหรือถูก

บังคับให้ย้ายไปเรียนที่อื่น

- ๓) วัยรุ่นสามารถใช้บริการจากคลินิกสุขภาพทางเพศได้อย่างมั่นใจว่าความลับจะไม่ถูกเปิดเผยไม่ต้องอายและสามารถตัดสินใจเองได้โดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองยินยอม
- ๔) วัยรุ่นมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์เพื่อให้ตนเองปลอดภัย

๕) วัยรุ่นที่เป็นพ่อแม่ได้รับการสนับสนุนให้สามารถเลี้ยงดูลูกได้อย่างมีคุณภาพ

๕.๒.๒ มาตรการสำคัญทางกฎหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างบูรณาการ กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๕.๒.๒.๑ ให้สถานศึกษาดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) จัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนหรือนักศึกษา

๒) จัดหาและพัฒนาผู้สอนให้สามารถสอนเพศวิถีศึกษาและให้คำปรึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่นักเรียนหรือนักศึกษา

๓) จัดให้มีระบบการดูแล ช่วยเหลือ และคุ้มครองนักเรียนหรือนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ให้ได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับบริการอนามัยการเจริญพันธุ์และการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

๕.๒.๒.๒ ให้สถานบริการสาธารณสุขดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) ให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์วัยรุ่นแก่ผู้รับบริการซึ่งเป็นวัยรุ่นอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอ

๒) จัดให้มีบริการให้คำปรึกษาและบริการอนามัยเจริญพันธุ์ที่ได้มาตรฐานสำหรับผู้รับบริการ รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเหมาะสม

๕.๒.๒.๓ ให้สถานประกอบกิจการ ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) ให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่ลูกจ้างซึ่งเป็นวัยรุ่นอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอ

๒) จัดหรือสนับสนุนให้ลูกจ้างซึ่งเป็นวัยรุ่นเข้าถึงบริการให้คำปรึกษาและบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ รวมทั้งจัดให้มีระบบการส่งต่อให้ได้รับสวัสดิการสังคมที่เหมาะสม

๕.๒.๒.๔ ให้หน่วยงานสวัสดิการสังคม ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) ส่งเสริมสนับสนุนให้สภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัดและระดับอำเภอสร้างเครือข่ายเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อเป็นแกนนำ แก้ไข และเฝ้าระวังปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

๒) ส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ประสานงานเฝ้าระวัง และให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และครอบครัว

๓) จัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพตามความสนใจและความถนัดแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ก่อนและหลังคลอดที่ประสงค์จะเข้ารับการศึกษา และการประสานงานเพื่อการจัดหางานให้ได้ประกอบอาชีพตามความเหมาะสม

๔) จัดหาครอบครัวทดแทนในกรณีที่วัยรุ่นไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองได้

๕) การจัดสวัสดิการสังคมในด้านอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.๒๕๕๙ ช่วยให้วัยรุ่นได้เข้าถึงการบริการป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนมีมาตรการสำคัญทางกฎหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยมีการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุข สถานประกอบการ และหน่วยงานสวัสดิการสังคม

๕.๓ แนวคิดด้านการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หมายถึง การตั้งครรภ์ในสตรีที่มีอายุระหว่าง ๑๐-๑๙ ปี โดยถืออายุ ณ วันที่คลอดบุตร ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น Younger Adolescents คือช่วงอายุ ๑๐-๑๔ ปี และ Adolescents คือช่วงอายุ ๑๕-๑๙ ปี

๕.๓.๑ สาเหตุของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

๑) ปัจจัยด้านพันธุกรรม พัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจของวัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะฮอร์โมนในร่างกายมีผลกระทบต่อนิสัยใจเพศตรงข้าม รวมทั้งแรงขับตามธรรมชาติ ทำให้ใคร่รู้ ใคร่ลองในเรื่องเพศ จนทำให้เกิดเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ

๒) เริ่มต้นตั้งแต่การแต่งตัวที่เปิดเผยมาก เสื้อที่เปิดให้เห็นเนินอกมกเกินไป เปิดสะดือ กางเกงที่รัดมากเกินไป เน้นสัดส่วนมากเกินไป

๓) วัยรุ่นขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีแฟน หากไม่รู้จักปฏิเสธเมื่อถูกขอม มีค่านิยมสมัยใหม่ที่ผิด ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ คือเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ และมีเพศสัมพันธ์ตามกระแสวันสำคัญ

๔) การอยู่หอพัก อยู่ห่างจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง การเที่ยวในสถานเริงรมย์ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และการใช้ยาเสพติดจนทำให้ขาดสติ

๕) การอยู่ด้วยกันสองต่อสองระหว่างชายหญิงในที่ลับตาคนและบรรยากาศน่าสู่การมีเพศสัมพันธ์

๖) สถาบันครอบครัวและศาสนา ที่ปัจจุบันได้อ่อนแอลง เด็กได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวน้อยลง พ่อแม่ต้องวุ่นอยู่กับการทำงานเพื่อหาเลี้ยงลูก บางครอบครัวพ่อแม่มีปัญหาหย่าร้างต้องแยกทางกัน เด็กจึงไปหาความอบอุ่นจากเพื่อนและแฟน เสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม

๗) เรื่องเพศถูกนำมาเสนอทางสื่อลามกต่าง ๆ จำนวนมาก ทำให้วัยรุ่นเข้าถึงเรื่องได้ง่าย

๘) สภาพสังคมปัจจุบัน ผู้ชายหนุ่มๆมีความต้องการทางเพศเพิ่มขึ้นจากสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ทำให้ต้องมาลงกับเพศหญิง จนเป็นเหตุให้เกิดการคุกคามทางเพศ รัมโหมร และการข่มขืน จึงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

๙) ปัญหาการขาดการอบรมกล่อมเกลามาจากความใกล้ชิดสนิทสนม ทั้งจากครอบครัวและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

๑๐) สภาพแวดล้อมเช่น การเห็นคนรอบข้าง หรือคนในชุมชนเดียวกันมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย ก็จะทำให้เขาเป็นเยี่ยงอย่าง

๑๑) การเลียนแบบพฤติกรรมตามกระแสตะวันตก เช่น การจับคู่อุบัติ การทำสถิตินอนกับผู้ชาย การมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อน

๑๒) วัยรุ่นมักหลงอยู่กับวัตถุนิยมมากเกินไป และชอบตามเพื่อน ยอมเสียตัวเพื่อแลกกับการได้เงิน

๕.๓.๒ ผลกระทบที่เกิดจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

๕.๓.๒.๑ ผลกระทบของการตั้งครรภ์ต่อตัววัยรุ่น มีผลกระทบด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑) ผลกระทบทางด้านร่างกาย การตั้งครรภ์ในขณะที่ร่างกายยังเติบโตไม่เต็มที่ ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตจากภาวะครรภ์เป็นพิษ โลหิตจาง ภาวะตกเลือดหลังคลอด เยื่อบุมดลูกอักเสบ ตลอดจนการเสียชีวิตจากการคลอดบุตร อาการแทรกซ้อนจากการยุติการตั้งครรภ์ที่ไม่ปลอดภัย ฯลฯ ทารกที่เกิดจากแม่วัยรุ่น มักจะมีน้ำหนักแรกเกิดต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ อัตราการเสียชีวิตของทารกในครรภ์และเด็กแรกเกิดจากแม่วัยรุ่นมีจำนวนมากกว่าแม่อายุ ระหว่าง ๒๐ -๒๔ ปีถึงร้อยละ ๕๐ และในระยะยาวพบว่าเด็กที่เกิดจากแม่วัยรุ่นมีแนวโน้มถูกเลี้ยงดูอย่างไม่สอดคล้องกับพัฒนาการและมีภาวะทุพโภชนาการ

๒) ผลกระทบด้านจิตใจ เมื่อมีการตั้งครรภ์เกิดขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์และจิตใจ มีอารมณ์แปรปรวน บางรายกลัวพ่อแม่จะรู้ วิตกกังวล สับสนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รู้สึกอับอาย บางคนไม่ต้องการทารกในครรภ์แก้ปัญหาด้วยการทำแท้ง บางรายฝ่ายชายไม่ยอมรับ อาจทำให้รู้สึกไร้ค่า และอาจจะฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหา

๓) ผลกระทบด้านการศึกษา การตั้งครรภ์ในวัยเรียน อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียน บางคนอาจจะพักการเรียน บางคนออกจากโรงเรียนเสียโอกาสทางการศึกษาและเสียอนาคตได้

๔) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์มักจะมีการศึกษาต่ำ ไม่ได้ประกอบอาชีพ หรือมีโอกาสเลือกงานได้น้อย มีรายได้น้อยเลี้ยงตัวเองไม่เพียงพอส่งผลต่อการดูแลตนเองและบุตรในอนาคต

๕) ผลกระทบทางด้านสังคม การตั้งครรภ์นอกสมรส หรือตั้งครรภ์ในวัยเรียน อาจถูกตำหนิติเตียน และไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว สังคม ต้องแยกจากสังคมกลุ่มเพื่อน ถ้าไม่ได้รับการยอมรับจากฝ่ายชาย อาจต้องเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง และถ้ามีการสมรสเกิดขึ้นมักจะพบว่าหย่าร้างสูง

๕.๓.๒.๒ ผลกระทบต่อครอบครัว บิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวของวัยรุ่น มักจะมีโกรธ ผิดหวัง และอับอายเมื่อทราบว่าบุตรสาวตั้งครรภ์ จึงไม่ยอมรับการตั้งครรภ์ หากฝ่ายชายปฏิเสธไม่รับผิดชอบ อาจจะทำให้เกิดความไม่พอใจฝ่ายชายเกี่ยวข้องกับบุตรที่เกิดขึ้นมา บางครอบครัวต้องมีการเลี้ยงดูเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะครอบครัวที่มีรายได้น้อย อาจจะทำให้ความเครียดของครอบครัวได้

๕.๓.๒.๓ ผลกระทบต่อสังคม อันเนื่องมาจากมาจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ได้แก่ ปัญหาการทำแท้ง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและศีลธรรม นอกจากนั้นที่สังคมต้องแบกรับภาระเด็กถูกทอดทิ้ง และมีปัญหาครอบครัว ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู การจัดการศึกษา ค่ารักษาพยาบาล และสวัสดิการสังคมอื่น ๆ แก่เด็กเหล่านี้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี

เมื่อศึกษาถึงสาเหตุและผลกระทบต่อตัววัยรุ่นเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม จากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแล้วจะเห็นได้ว่า ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ควร จะได้รับการแก้ไขและดูแลอย่างเหมาะสม โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งวัยรุ่นเอง ครอบครัว หรือผู้ปกครอง ครูอาจารย์ที่จะคอยชี้แนะ บุคลากรทางการแพทย์ที่คอยช่วยเหลือและดูแลอย่างเหมาะสม รวมถึงองค์กรต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับวัยรุ่นอีกด้วย

๕.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม

การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการในอันที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และการฝึกอบรมจะบังเกิดผลดีต่อเมื่อผู้รับผิดชอบดำเนินการอย่างมีระบบ

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ โดยจะดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนและต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่บุคคล งาน และองค์กร ซึ่งประกอบด้วย ๘ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. การหาความต้องการและความจำเป็นในการฝึกอบรม หมายถึง ความต้องการ ปัญหา อุปสรรค หรือองค์การขาดความรู้ ในหน้าที่ทำอยู่ ขาดทักษะ ความชำนาญ ซึ่งจำเป็นจะต้องศึกษาปัญหาที่มีอยู่ ความต้องการ วิเคราะห์และจัดลำดับสถานการณ์ของปัญหาที่ต้องแก้ไขก่อนหลัง

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการ มีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจทั้งผู้รับและวิทยากร และอยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้ สามารถวัดและประเมินผลได้

๓. การออกแบบ/กำหนดหลักสูตรในการอบรม เนื้อหาจะต้องสอดคล้องกับตอบสนองวัตถุประสงค์ มีความถูกต้องและทันสมัย

๔. การเลือกเทคนิคและวิธีการฝึกอบรม เลือกเทคนิคให้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรม และเข้ากับสถานการณ์ที่จะนำไปปฏิบัติได้จริง

๕. การวางแผนการฝึกอบรม เป็นการกำหนดสิ่งที่จะต้องกระทำเพื่อให้การฝึกอบรมสำเร็จ เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าก่อนการอบรม และกำหนดแนวทางแก้ไข ถ้าสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป มีแนวทางต้องวางแผนก่อนการอบรม ระหว่างการอบรม และหลังการอบรม

๖. การดำเนินงานฝึกอบรม เป็นขั้นตอนการฝึกอบรมจริง ๆ ตามขอบข่าย เนื้อหา และนำเทคนิคการฝึกอบรมที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามสิ่งต่าง ๆ ตามที่วางแผนในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินการระหว่างการฝึกอบรม การดำเนินการในขั้นนี้ จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้ารับการอบรม วิทยากร และบุคลากรสนับสนุนการอบรม

๗. การประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม การประเมินผลเป็นกิจกรรมที่ต้องทำทุก ครั้งเพื่อจะรู้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ต้องแก้ไขป้องกันหรือปรับปรุงในการอบรมครั้งต่อไป ควรประเมิน ทุกด้าน มีการประเมินผลก่อนการอบรม ระหว่างอบรม หลังการอบรม และมีการติดตามผล

๘. การนำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงการฝึกอบรม

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กรอบแนวทางการดำเนินงาน ผู้จัดการอบรมได้นำแนวคิดเรื่องกระบวนการจัดการฝึกอบรม มาประยุกต์ใช้ในการจัดการอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น ในครั้งนี้ โดยมีผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ครู นักเรียน และบุคลากรทีมสหวิชาชีพของ โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร ผู้จัดการอบรม ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ ๓ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๖.๑ ขั้นตอนเตรียมการ

๑. สำรวจปัญหาและความจำเป็นในการจัดการอบรม

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญของการให้บริการของโรงพยาบาลมี การจัดบริการให้แก่วัยรุ่นที่เข้ารับบริการในคลินิกฝากครรภ์รายใหม่ มีการให้บริการแก่วัยรุ่นอย่างเป็น มิตร มีทีมสหวิชาชีพให้บริการ วัยรุ่นที่เข้ารับบริการจะได้รับการดูแลช่วยเหลือจากทีมสหวิชาชีพ และ ได้รับการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ ติดตามดูแลต่อเนื่อง แต่ปัญหานี้ยังไม่ลดลง นักสังคมสงเคราะห์ได้ ประเมินปัญหาทางสังคมของวัยรุ่นทุกรายที่มารับบริการฝากครรภ์ ซึ่งพบว่าวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ประสบกับ ปัญหามากมายเช่น ครอบครัวไม่ยอมรับ ฝ่ายชายไม่ยอมรับ ต้องออกจากโรงเรียน ความไม่พร้อมในการ ตั้งครรภ์ การทำแท้ง ฯลฯ และจากการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นส่วน ใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการคุมกำเนิด วิธีการคุมกำเนิดที่ถูกต้องและวิธีที่เหมาะสมกับวัยรุ่น ทั้งยังขาดทักษะในการป้องกันการตั้งครรภ์ เช่น ขาดทักษะการปฏิเสธ ขาดทักษะการจัดการกับอารมณ์ ความต้องการ การเลียนแบบเพื่อน หรือสื่อต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่หน่วยงานทาง สาธารณสุขจะต้องทำงานในลักษณะเชิงรุก โดยอบรมให้วัยรุ่นมีความรู้ ความเข้าใจในทักษะการป้องกัน ตนเองให้ปลอดภัยจากการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

๒. กำหนดวัตถุประสงค์ของการอบรม ~

จากปัญหาที่พบจากการให้บริการวัยรุ่นตั้งครรภ์ที่มารับบริการ ช่วยให้สามารถ วิเคราะห์สาเหตุของการตั้งครรภ์ ดังนั้น หน่วยงานทางสาธารณสุขพบสาเหตุของปัญหาแล้วนำมา กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการจัดการอบรม เพื่อให้สอดคล้องกับสาเหตุของปัญหาการตั้งครรภ์ใน วัยรุ่น โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ ทักษะและแนวทาง ต่าง ๆ ไปปรับใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

๓. กำหนดหลักสูตรการอบรม

ด้วยโรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานครมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีการทำงานแบบทีมสหวิชาชีพ ประกอบด้วย แพทย์ เภสัชกร พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา เป็นต้น ร่วมกันกำหนดหลักสูตรในการให้ความรู้แก่นักเรียน การกำหนดหลักสูตรที่ถูกต้องเหมาะสมจะต้องคำนึงถึง นักเรียนเกิดการเรียนรู้และนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง และจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการฝึกอบรม ในการอบรมให้ความรู้ผู้ศึกษา ได้แบ่งการอบรมออกเป็น ๓ ครั้ง ๆ ละ ๓ ชั่วโมง โดยใช้เวลาในชั่วโมงกิจกรรมของนักเรียน ในการกำหนดหลักสูตร มี ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๑) การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม การสร้างหลักสูตรต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นแนวคิดตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น พ.ศ.๒๕๕๙ แนวคิดเกี่ยวกับการตั้งครุฑในวัยรุ่น จะต้องออกแบบให้เหมาะสมกับวัย และความสามารถในการรับรู้ของนักเรียน การให้ความรู้แต่ละครั้งจะใช้กิจกรรมนำไปสู่เนื้อหาของการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานสอดแทรกด้วยเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์กับนักเรียนในการนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้จัดการอบรมได้ออกแบบกิจกรรมให้ความรู้ออกเป็น ๓ ครั้ง โดยมีเนื้อหา ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ความรู้เรื่องเพศศึกษา ความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง
ทัศนคติเกี่ยวกับสัมพันธ์ทางเพศ และความเท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงเพศชาย

ครั้งที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับทักษะการปฏิเสธ และการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

ครั้งที่ ๓ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครุฑและการแก้ไขปัญหายา

๒) การจัดทำคู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่นให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรมเพื่อนำเนื้อหา วิธีการ และทักษะจากคู่มือแนวทางไปปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น

๓) การออกแบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม (Pretest - Posttest) เพื่อทดสอบความรู้ของนักเรียนว่ามีความรู้เดิมมากน้อยเพียงใด ภายหลังจากการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่เพียงใด เพื่อจะได้ให้ความรู้ในเนื้อหาที่นักเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ ได้ถูกต้อง

ภายหลังจากการสร้างหลักสูตร การจัดทำคู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น และการออกแบบทดสอบก่อน-หลังอบรม ผู้จัดการอบรมนำหลักสูตรไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา จึงนำมาเป็นหลักสูตรในการอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนต่อไป

๔. กำหนดเทคนิคการฝึกอบรม

ในการจัดการอบรมผู้อบรมจะต้องกำหนดเทคนิคการอบรมที่เหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรม โดยจะต้องคำนึงถึง อายุ เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งการจัดการอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น ผู้จัดการอบรมจะใช้รูปแบบการอบรม ให้แก่นักเรียนที่เข้ารับการอบรม ซึ่งประกอบด้วย ๓ วิธี คือ การบรรยาย การอภิปราย การฝึกปฏิบัติ

๕. การวางแผนการฝึกอบรม

การวางแผนการฝึกอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีการกำหนดขั้นตอนดังนี้

- ๑) การจัดทำโครงการเพื่อขออนุมัติ
- ๒) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
- ๓) ประสานงานกับโรงเรียนเตรียมผู้เข้าอบรมและสถานที่
- ๔) จัดเตรียมแผนการสอน
- ๕) จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกอบรม

๖.๒ ขั้นตอนดำเนินการฝึกอบรม

ในการจัดการอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น วิทยากรเป็นบุคลากรของโรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร ซึ่งการจัดการอบรมผู้จัดอบรมจะใช้รูปแบบการอบรม ด้วยวิธี การบรรยาย การอภิปราย และการฝึกปฏิบัติ ให้แก่นักเรียนที่เข้ารับการอบรม

๖.๓ ขั้นตอนการประเมินและติดตามผลการอบรม

๖.๓.๑ การประเมินผล ในการจัดการอบรมจะมีการประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมดังนี้

- ๑) ประเมินผลก่อนการอบรม โดยใช้แบบทดสอบก่อนการอบรม (Pretest)
- ๒) ประเมินผลหลังการอบรม โดยใช้แบบทดสอบหลังการอบรม (Posttest)
- ๓) ประเมินผลความพึงพอใจต่อการอบรม
- ๔) ประเมินผลจำนวนผู้เข้ารับการอบรม

๖.๓.๒ การติดตามผล เป็นการติดตามผลการอบรมและการนำไปใช้ของนักเรียนที่เข้ารับการอบรม เป็นการติดตามผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การติดตามผลจะติดตามร่วมกับโรงเรียนเพื่อดูผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

- การประสานงานกับโรงเรียนเพื่อติดตามผลในระยะ ๑ ปีการศึกษา
- เก็บข้อมูลจากการรายงานผลของโรงเรียน

๘. งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณในการดำเนินการ วิทยากร หน่วยงานมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วยแพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ ในการให้ความรู้แก่นักเรียน ในส่วนของวัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ใช้งบของหน่วยงาน

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

เป้าหมาย (ผลผลิต/Output)	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
๑.จัดกิจกรรมอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดสุทธาโกชน์ เขตลาดกระบัง จำนวน ๗๐ คน	- จำนวนนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐	- จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน - นักเรียนเข้าร่วมอบรมจำนวน ๗๐ คน
๒.จัดทำคู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรมเพื่อนำเนื้อหาวิธีการ และทักษะจากคู่มือแนวทางไปปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	- เอกสารคู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จำนวน ๑ ชุด	- การรวบรวมข้อมูล - คณะกรรมการดำเนินการจัดทำคู่มือ

วัตถุประสงค์ (ผลลัพธ์/Outcome)	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
๑. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา วิธีการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง	๑.จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ๒.นักเรียนที่เข้าร่วมอบรมมีความพึงพอใจต่อการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	- แบบทดสอบก่อนการอบรม (Pretest) - แบบทดสอบหลังการอบรม (Posttest) - แบบประเมินผลความพึงพอใจต่อการเข้ารับการอบรม
๒. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ และแนวทางที่ได้รับไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์	-นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอบรมไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐	- การประสานงานกับโรงเรียนเพื่อติดตามผลในระยะ ๑ ปีการศึกษา - เก็บข้อมูลจากการรายงานผลของโรงเรียน

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ เชิงนโยบาย ผู้บริหารกรุงเทพมหานครควรผลักดันเป็นนโยบายป้องกันและช่วยเหลือปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๒ โดยการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สำนักงานแพทย์ สำนักอนามัย สำนักพัฒนาสังคม สำนักงานเขต โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ชุมชนและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อร่วมกันสร้างแนวทางและมาตรการกันป้องกันและช่วยเหลือวัยรุ่นและครอบครัว

๑๐.๒ เชิงวิชาการ สำนักงานแพทย์และสำนักอนามัย ควรดำเนินการดังนี้

๑) จัดทำคู่มือการพัฒนาความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพื่อใช้เป็นคู่มือในการดำเนินงาน

๒) จัดการอบรมเพื่อเพิ่มพูน ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับกลุ่มนักเรียนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

๑๐.๓ เชิงปฏิบัติ สำนักงานแพทย์และสำนักอนามัย ควรมอบให้โรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุขในสังกัดเปิดคลินิกให้บริการปรึกษานอกเวลาเพื่อให้การปรึกษาแนะนำแก่ผู้ประสบปัญหาและให้การช่วยเหลือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

นางสุภา อุ่มเย็นง
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
โรงพยาบาลลาดกระบังกรุงเทพมหานคร
สำนักการแพทย์

หลักการและเหตุผล

- การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย เกินเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก และมีอัตราการตั้งครรภ์สูงสุดในเอเชีย และอันดับ 2 ของโลก
- ผลกระทบจากการตั้งครรภ์ ปัญหาด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ อารมณ์ และจิตใจ
- วัยรุ่นขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการป้องกันการตั้งครรภ์ที่เหมาะสม
- กลุ่มวัยรุ่นที่ประสบปัญหาส่วนใหญ่ คือช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 2-3

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา
วิธีการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและแนวทางการแก้ไข
ปัญหาได้อย่างถูกต้อง
- เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ และแนวทางที่ได้รับไป
ปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์

เป้าหมาย

➤ จัดทำคู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์
ในวัยรุ่นให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรมได้นำเนื้อหา วิธีการ และ
ทักษะจากคู่มือแนวทางไปปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์
ในวัยรุ่น

➤ จัดกิจกรรมอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ให้กับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1

ความรู้ที่นำมาใช้ในการทำรายงาน

แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร (SWOT Analysis)

จุดแข็ง

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ สนับสนุนการพัฒนางานตามกลุ่มเป้าหมาย
2. ทีมสหวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ
3. มีการให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมาย ติดตามดูแล เชื่อมโยงภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ

จุดอ่อน

1. ขาดการทำงานในลักษณะเชิงรุก เพื่อป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
2. ขาดการบูรณาการร่วมมือกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
3. บุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมีกลุ่มเป้าหมายที่ต้องให้บริการอย่างเร่งด่วนเพื่อให้ทันกับความต้องการในภาวะวิกฤต

ความรู้ที่นำมาใช้ในการทำรายงาน (ต่อ)

- แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร (SWOT Analysis)

โอกาสพัฒนา

1. นโยบายของผู้บริหาร กรุงเทพมหานครให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย
2. มีพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559
3. นโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

อุปสรรค

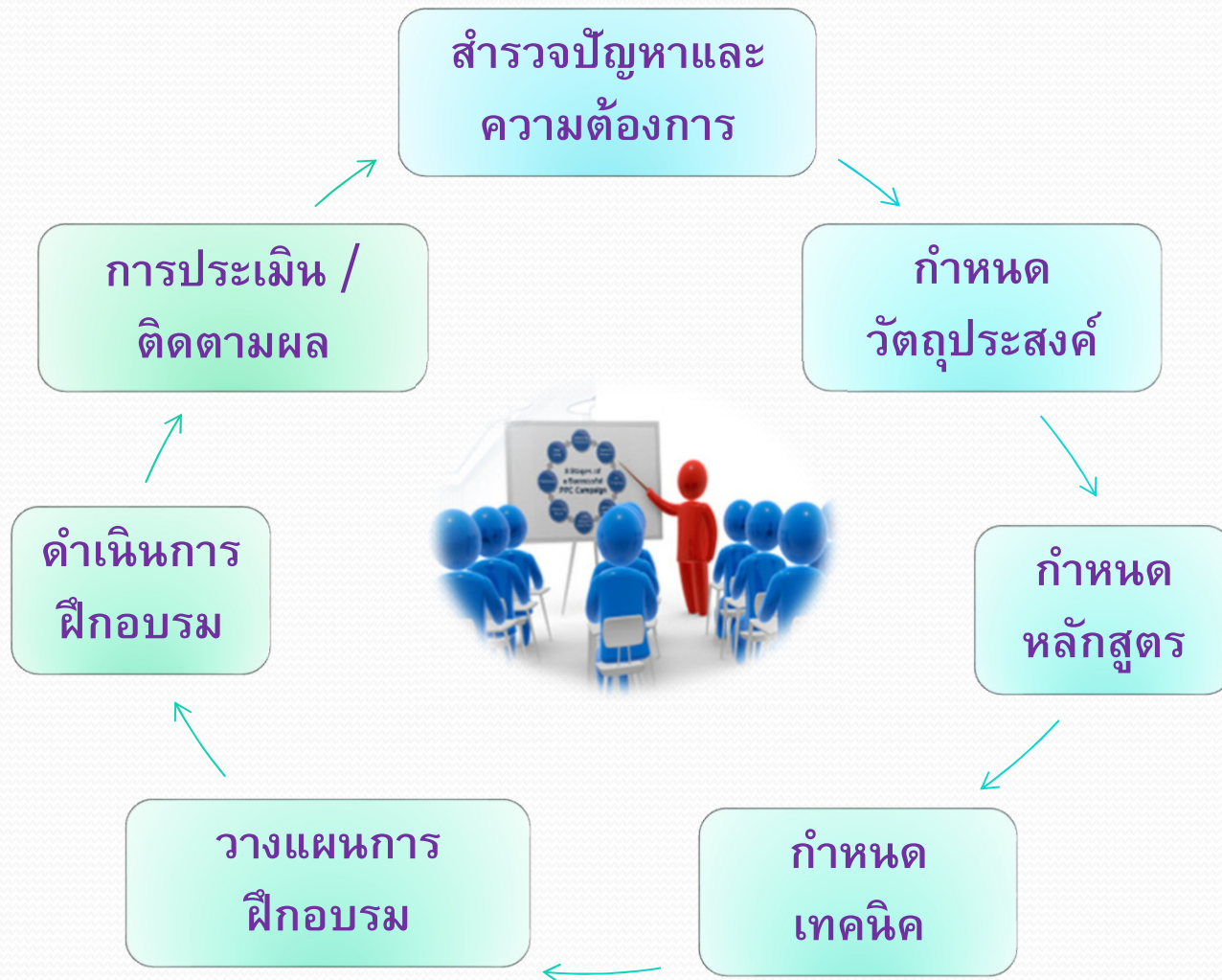
1. จำนวนเด็กวัยรุ่นตั้งครรภ์ในพื้นที่ ยังมีจำนวนเพิ่มขึ้น
2. ไม่สามารถติดตามนักเรียนที่ประสบปัญหา ให้เข้าถึงการบริการของหน่วยงานได้
3. มีการแพร่กระจายของสื่อที่ไม่เหมาะสม เด็กและเยาวชนเข้าถึงสื่อได้ง่ายโดยขาดการควบคุมดูแลที่ถูกต้อง

ความรู้ที่นำมาใช้ในการทำรายงาน(ต่อ)

- ☐ แนวคิดตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559
- ☐ แนวคิดด้านการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- ☐ แนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม

กรอบแนวทางการดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ

การดำเนินการ	ระยะเวลา									
	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560									
	ธ.ค. 59	ม.ค. 60	ก.พ. 60	มี.ค. 60	เม.ย. 60	พ.ค. 60	มิ.ย. 60	ก.ค. 60	ส.ค. 60	ก.ย. 60
1. ขั้นตอนเตรียมการอบรม										
1.1 สำรวจปัญหา	↔									
1.2 กำหนดวัตถุประสงค์	↔									
1.3 กำหนดหลักสูตร		↔								
1.4 กำหนดเทคนิค			↔							
1.5 การวางแผน				↔	↔	↔				
2. ขั้นตอนดำเนินการฝึกอบรม							↔			
3. ขั้นตอนการประเมินและติดตามผล							↔	↔	↔	↔

แนวทางการติดตามและประเมินผล

เป้าหมาย (ผลผลิต/Output)	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
1.จัดกิจกรรมอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	- จำนวนนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 90	- จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน - นักเรียนเข้าร่วมอบรมจำนวน 70 คน
2.จัดทำคู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรมนำเนื้อหาวิธีการและทักษะไปปฏิบัติ	- เอกสารคู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น จำนวน 1 ชุด	- การรวบรวมข้อมูล - คณะกรรมการดำเนินการจัดทำคู่มือ

แนวทางการติดตามและประเมินผล

วัตถุประสงค์ (ผลลัพธ์/Outcome)	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา วิธีการป้องกันปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่นและแนวทางในการแก้ไข ปัญหาได้อย่างถูกต้อง	1.จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมอบรมมี ความรู้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 2.นักเรียนที่เข้าร่วมอบรมมีความ พึงพอใจต่อการอบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	- แบบทดสอบก่อนการอบรม (Pretest) - แบบทดสอบหลังการอบรม (Posttest) - แบบประเมินผลความพึงพอใจ ต่อการเข้ารับการอบรม
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำ ความรู้ทักษะ และแนวทางที่ได้รับ ไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมตาม สถานการณ์	- นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการอบรม ไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90	- การประสานงานกับโรงเรียน เพื่อติดตามผลในระยะ 1 ปี การศึกษา - เก็บข้อมูลจากการรายงาน ผลของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

❖ **เชิงนโยบาย** กรุงเทพมหานครควรผลักดันเป็นนโยบายการป้องกันและช่วยเหลือปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร

❖ **เชิงวิชาการ** สำนักการแพทย์ สำนักอนามัย ควรจัดทำคู่มือและอบรมการพัฒนาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

❖ **เชิงปฏิบัติ** สำนักการแพทย์และสำนักอนามัย ควรมอบให้โรงพยาบาลและศูนย์บริการฯ ในสังกัดเปิดคลินิกให้บริการนอกเวลาเพื่อให้การปรึกษาแนะนำแก่ผู้ประสบปัญหาและให้การช่วยเหลือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

Thank You!

